

בש"פ 6793/14 - מדינת ישראל נגד אריק חזן, אייל ברכה, חנניה כנפו, משה מצונאשוילי

בבית המשפט העליון
בש"פ 6793/14

לפני: כבוד השופט י' עמית

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיבים: 1. אריק חזן
2. אייל ברכה
3. חנניה כנפו
4. משה מצונאשוילי

בקשה להארכת מעצר המשיבים 1, 3 ו-4 לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 - ת"פ 14-01-47566 בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד

בשם המבקשת: עו"ד רחל זוארץ-לוי, עו"ד אופיר טישלר ועו"ד עודד קלר
בשם המשיב 1: עו"ד ניר ליסטר
בשם המשיב 3: עו"ד שי שורר
בשם המשיב 4: עו"ד אבי כהן

החלטה

1. בקשה להארכת מעצרו של המשיבים 1, 3 ו-4 (להלן: המשיבים) בתשעים ימים לפי סעיף 62 לחוק סדר דין פלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק מהעצרים).

1. נגד המשיבים וארבעה נאשמים נוספים (להלן: הנאשמים הנוספים), הוגש ביום 23.1.2014 כתב אישום לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, המייחס להם עבירת קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), ניסיון ייבוא סם מסוכן וניסיון לסחר בסם מסוכן שניהם לפי סעיפים 13 ו-19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין.

2. ענייננו באחת מפרשות הסמים ואמצעי הלחימה במסגרתם הופעל סוכן משטרתי סמוי (להלן: הסוכן), ואשר הגיעו כבר לפתחו של בית משפט זה בבקשות דומות לפי סעיף 62 לחוק המעצרים (ראו בש"פ 6813/14 מדינת ישראל נ' אלצ'יק (22.10.2014) (להלן: עניין אלצ'יק); בש"פ 6684/14 מדינת ישראל נ' אייל ברכה (20.10.2014)). לפי עובדות כתב האישום, קשרו המשיבים והנאשמים הנוספים, ביחד ולחוד, קשר שמטרתו קניית סם מסוכן מסוג קוקאין בדרום אמריקה והעברתו לאירופה. במסגרת הקשר ולשם קידומו, נפגשו השבעה במועדים שונים, ביחד ולחוד, עם הסוכן, ותיאמו עמו את העסקה ופרטיה, לרבות טיבו של הסם, מחיר רכישתו ומכירתו, אופן העברתו ומועדי שילוחו מדרום אמריקה לאירופה.

ביום 27.10.2013 וביום 30.10.2013 שילמו המשיב 1 ושני נאשמים נוספים לסוכן סך של 77,250 ₪, 1,420 דולר ו-900 יורו, עבור 10 ק"ג סם מסוכן מסוג קוקאין.

ביום 14.10.2013 שילמו המשיב 2 ואדם נוסף בשם איציק קיסוס ז"ל לסוכן סך של 170,000 ₪ עבור 20 ק"ג סם מסוכן מסוג קוקאין.

ביום 20.10.2013 שלמו המשיב 3 והמשיב 4 לסוכן סך של 75,000 דולר עבור 30 ק"ג סם מסוכן מסוג קוקאין.

3. הליכי המעצר: בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצרו של המשיבים עד תום ההליכים, נוכח קיומן של ראיות לכאורה, ונוכח מסוכנותם של המשיבים העולה מטיב העבירות המיוחסות להם, שמקימות עילת מעצר סטטוטורית, ומעברם הפלילי המכביד.

לבקשת המשיבים הדיון בבקשה נדחה מספר פעמים, בין השאר, לצורך הסדרת ייצוגם ולשם לימוד חומר חקירה נוסף, שהועבר לבאי כוחם לאחר הגשת הבקשה, ולטענתם, אך סמוך למועדי הדיון. לאחר שדן בית משפט קמא בתשתית הראייתית וקבע כי קיימות ראיות לכאורה, הורה על מעצרו עד תום ההליכים של המשיבים נוכח טיב העבירות המיוחסות להם ועברם הפלילי המכביד (החלטות מיום 23.4.2014 ומיום 14.7.2014). בהתייחס למשיב 4, הוסיף בית משפט קמא כי קיים חשש ממשי מפני הימלטותו מן הדין ואין בנמצא חלופת מעצר אשר תאיין חשש זה.

להשלמת התמונה, אציין כי על ההחלטה לעצור את המשיב 2 עד תום ההליכים הוגש ערר לבית המשפט העליון שנדחה על ידי כב' השופט הנדל (בש"פ 5985/13 אייל ברכה נ' מדינת ישראל (6.10.2014)). בנוסף, מבין הנאשמים הנוספים שניים הינם אסירים שנשפטו לתקופות ממושכות והסכימו למעצרו עד לתום ההליכים בתיק דנן. נאשם שלישי שוחרר לחלופת מעצר בית.

4. ההליכים בתיק העיקרי: כתב האישום הוגש והוקרא בפני המשיבים ביום 23.1.2014 ובאותו מועד ביקשו באי כוחם לדחות את המענה למועד מאוחר יותר. לבקשת באי כוח המשיבים, מועד הדיון נדחה מספר פעמים נוספות, בין השאר, על מנת לאפשר לימוד חומר החקירה ובשל עיכובים בהעברת חומר חקירה נוסף והוצאת תעודת חיסיון. ביום 11.6.2014, בהתאם לבקשת באי כוח המשיב 2, הורה הנשיא א' טל על שינוי המותב הדין בתיק, וקבע תזכורת לשם קביעת מועדי הוכחות ליום 29.6.2014. הדיון האמור נדחה ובמקומו קבע בית משפט קמא דיון ליום 17.7.2014.

באותו מועד, ציינו באי כוח המשיבים כי יש צורך בבירור עניינים מקדמיים נוספים לרבות קבלת חומרי חקירה נוספים. בית משפט קמא קבע דיון תזכורת על מנת להבטיח הסדרת העברת חומר החקירה בתיק, וקבע חמישה מועדי הוכחות בימים 19.11.2014, 4.1.2015, 12.1.2015, 26.1.2015 ו-2.2.2015. אחד המועדים בחודש ינואר בוטל ובית המשפט קבע תזכורת ליום 30.10.2014 על מנת לקבוע מועד אחר תחתיו.

בדיון שהתקיים ביום 11.9.2014 ביקשו באי כוח המשיבים פעם נוספת כי תועבר אליהם רשימת חומר חקירה עדכנית ומלאהובית משפט קמא הורה למבקשת להעביר את הרשימה עד ליום 18.9.2014, כפי שבוצע בפועל.

לשם השלמת התמונה אציין כי המשיב 4 ונאשם נוסף הגישו, כל אחד לחוד, עתירה לגילוי ראיה חסויה. בנוסף, המשיב 2 הגיש שתי בקשות נפרדות לגילוי חומר חקירה שנידונו בבע"ח 55350-06-14. הדיון בבקשות המשיב 2 הסתיים, והוגש ערר על ההחלטות (החלטת השופט זילברטל בבש"פ 6249/14 ברכה נ' מדינת ישראל (23.10.2014)).

משעומדים לחלוף תשעה חודשים בהם שוהים המשיבים במעצר, הוגשה הבקשה דכאן.

5. המשיבים התנגדו לבקשה והתמקדו בכך שבחלוף תשעה חודשים המשפט טרם החלה שמיעת הראיות. כתב האישום כולל שבעה נאשמים המיוצגים על ידי שבעה עורכי דין וברי כבר בשלב זה כי המשפט יתארך ותידרשנה הארכות נוספות. ריבוי הנאשמים ועורכי הדין אף יקשה על הליכי גישור והסדר טיעון. לטענת המשיבים, העיכוב בשמיעת הראיות מוטל לפתחה של התביעה שלא העבירה להם במועד את החומר, מה שגרם לדחיות חוזרות ונשנות בפתיחת שלב הראיות, וכי עד עתה לא הועבר החומר במלואו.

המשיב 1 הדגיש כי כתב האישום נסב אמנם על כמות כוללת של כ-60 ק"ג קוקאין, אך המדובר בפרשיות נפרדות שהסוכן הוא הצד המשותף להם, והאישום המיוחס למרשו מתייחס רק לנסיון יבוא של 10 ק"ג קוקאין. עוד נטען כי אין להבחין בין המשיב 1 לבין הנאשם 3, ששוחרר לחלופת מעצר, ומכל מקום, עלול להיווצר מצב בו לנאשם 3 לא תהא כל מוטיבציה לזרז את ההליכים, בעוד המשיב 1 שוהה בינתיים במעצר. בנוסף נטען כי הסוכן, שהוא דמות מוכרת בתחום, פעל כסוכן מדיח לכל דבר ועניין ופיתה את המשיבים לבצע את העסקאות שטמנו בחובן רווח עצום. עוד הצביע המשיב 1 על כך שהפעם האחרונה בה נסתבך בפלילי היתה בשנת 2003.

המשיב 3 טען אף הוא כי הסוכן הוא החוט המקשר היחיד בין כל המשיבים, וכי לא הוא שמסר את הכסף לסוכן, כך שחלקו בפרשה קטן יותר. לדבריו, למרשו אין עבר פלילי בעבירות סמים, הוא ריצה מאסר ארוך והשתחרר ברישיון לאחר שגילה התנהגות למופת בבית הכלא. במהלך שלוש השנים שהוא אסיר ברישיון, שיקם את חייו, הקים עסק והביא עוד שני ילדים לעולם.

המשיב 4, שהדיון בעניינו נערך בנפרד, התמקד אף הוא בטענות להתארכות הצפויה של ההליך ולעיכוב בהתקדמות ההליך בשל אי המצאת חומרי חקירה.

יש להצר על כך ששמיעת המשפט טרם החלה, אם כי איני משוכנע כי אכן הייתה הצדקה לדחיות החוזרות ונשנות בהמתנה לתעודת החיסיון ולתמלילי החקירה, באשר עיקר החומר הועבר לידי המשיבים כבר בתחילת הדרך. אכן, על פניו נראה כי תידרשנה מספר ארכות נוספות, שיקול שרשאי בית המשפט וצריך לקחת בחשבון כבר בתחילת הדרך (ראו, לדוגמה, החלטתי בבש"פ 4363/12 מדינת ישראל נ' אשרף אבו נאסר (12.6.2012)). ברם, שיקול זה אינו חזות הכל.

ענייננו ביבוא ובסחר של סם הקוקאין בכמויות מסחריות, ולצורך החלטה זו איני רואה להבחין בין 10 ק"ג "בלבד" המיוחסים למשיב 1, לבין 30 ק"ג המיוחסים למשיב 3 ולמשיב 4. כפי שצינתי בעניין אלצ'יק, שם היה מדובר בכמות מצטברת של 5 ק"ג קוקאין "בלבד", עבירות הסמים המיוחסות למשיבים מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק המעצרים, והכמויות הנכבדות בהן מדובר אך מחזקות את המסוכנות האינהרנטית לשלום הציבור, הכרוכה בעבירות אלה.

עברם הפלילי של המשיבים מדבר בעד עצמו ומצביע על כך שלא בכדי עלה בידם להסתבך בפרשיה הנוכחית. למשיב 1 שלוש הרשעות קודמות, מהן עבירות של סחר בסמים ועבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית; למשיב 3 שמונה הרשעות קודמות, ביניהן הרשעה בהריגה בגינה נגזרו עליו 11 שנות מאסר, כאשר העבירה המיוחסת לו כעת נעשתה עודנו אסיר ברשיון ושעה שתלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי בן שלוש שנים; למשיב 4 שמונה הרשעות קודמות, ארבע מתוכן בעבירות סמים, והוא ביצע את העבירות המיוחסות לו שעה שתלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי בן שלוש שנים. יתרה מזו, בשנת 1990, עת היה המשיב 4 בחופשה ממאסר, ברח מישראל, ורק בשנת 2002, הושב לישראל בעקבות הליך גירוש מבלגיה ולאחר שריצה גם שם מאסר.

7. על רקע האמור לעיל, ועל אף ששמיעת הראיות טרם החלה, אנו עדיין רחוקים מהשלב בו נקודת האיזון בין הזכות לחירות וחזקת החפות לבין הצורך להגן על בטחונו ושלומו של הציבור נוטה לזכות המשיבים.

אשר על כן, אני מאריך את מעצרו של המשיבים החל מיום 23.10.2014 או עד למתן פסק דין בת"פ 47566-01-14 בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד.

ניתנה היום, ב' בחשוון התשע"ה (26.10.2014).

שׁוֹפֵט